

שבועות שתיים פרק שלישי שבועות

ב.

עין משפט
נר מצוה

א ג טו ט"ז י"ד סי' רלו
סעיף י"ג
ד ב מ"י פ"ג מהל'
שבועות הל' ח ופ"ג
מהל' נדרים הלכה א סמג
לאון רמב"ט טו ט"ז סי'
רלו סעיף ט'
ה ג מ"י פ"ג מהל'
שבועות הל' ז סמג על
טו ט"ז סי' רלו סעיף
ד'
ו ד מ"י פ"ג מהל'
שבועות הל' ז סמג לאון
רמב"ט טו ט"ז סי' רל
סעיף א'
ז ה ו מ"י פ"ג מהל'
נדרים הל' ז [ד] סמג
לאון רמב"ט טו ט"ז סי'
רל סעיף א'.

תורה אור השלם

- או נפש כי תשבע לנטא בשפתים להרע או להטיב לבל אשר יבטא האדם בשבעה ובעלם ממנו והוא ידע ואשם לאחת מאלה: ויקרא ה ד
- כל נדר וכל שבועת אסר לענת נפש אישה וקיימנו ואישה ארצה: במדבר ל ד
- ואם בית אישה נדרה או אסרה אסר על נפשה בשבעה: במדבר ל יא
- ואם היו תהיה לאיש ונדרה עליה או מבטא שפתיה ואילו שבועה שבעה מפיו דמי חייב. לא אסרה אסר על נפשה באשר תהיה לאיש בשבעה: במדבר ל ז

מוסף רש"י

איזה איסור האמור בתורה. דכמי (במדבר ז) לל שבועות איסור, דמשמע שיהא נודר בנדר שגאכר בכך (נדרים יב.)

שאי אוכל דך פשיטא. לא פריך פשיטא אלא משום דהיינו שלא אוכל לך דקתני דהא אשלא אוכל לא קשיא ליה פשיטא: **לישנא** איתקף ליה. וליכא למיפרך כיון דאשמעינן שאי אוכל אמאי אינטיריך למיתני ברישא שלא אוכל לך דזו וחקף זו קתני ור"ת נשייליה מה היה בדעתו ויש לומר כגון שאמר שדעתו כל מה שיהיה משמעות לשונו אי נמי כגון ששכח מה היה בדעתו וצנדרים (דף טו.) מפרש אמאי רב אשי לא אמר כצ"ל: **איסור מיתפס** בשבועה. פי' צקונטרס דאם אמר איסור עלי ככר זה הוי כמי שנשבע על הככר וחזר ואמר על ככר אחר הרי זה כזה שהתפס את השני צרשון וקשה ללמן קתני צביריתא חזיהו איסור האמור בתורה הרי עלי כו' ואילו איסור ככר זה עלי לא קתני ומה שפי' נמי איסור איסור כלומר איסור של איסור זה מה דינו אם אמה אומר מתפס בשבועה כו' שמוכל להוכיח מקרא שזו מוקדם שהוא כמזויא שבעה מפיו וחייב קרבן אף איסור זה כו' קשה לדמעה דתנא צל לאשמעינן דין איסור ואינו משמיענו כלום שהרי מסתפק צמתפס שבעה עלונו ועוד דאין דרך משנה וברייתא שיתפס התנא אם חייב או פטור ועוד מאי ואודא לטעמיה דקאמר לקמן דהא מסתפקא ליה ללצני לקמן פשיטא ליה דכמזויא שבעה מפיו דמי ועוד דכלל הספרים גרסי' צסמוך כמזויא שבעה מפיו וחייב צו"י ולפי"ה ה"ל למינקט חייב צללו ו"ו ומפ' רבינו תס דמזבטא הכתוב צפרשה הוא לשון שבעה שנסבע צלשון מזבטא כדפירש נמי צקונטרס אכל איסור הכתוב צפרשה אינו שבעה שישאכר עלונו צלשון איסור אלא צמתפס צבעה הכתוב מדבר על ככר אחר הרי עלי שלא אוכל ככר זה כזה והיינו איסור דקרא וה"ל מפרש לה צביריתא ללצני ואיסור של איסור זה אם אמה אומר מתפס צבעה צלומר שהתפסו בככר שנשבע עליו הוי כמזויא שבעה מפיו וחייב ואם לאו שלא התפסו צאחר אלא אמר איסור ככר זה עלי אין זה לשון שבעה ופטור ח"נ ה"ל אם אמה אומר מתפס צבעה פי' שהתפסו צלשון שבעה שהזכיר לשון אכילה ואמר הרי עלי שלא אוכל זה כזה

ואם לאו שלא הזכיר לשון אכילה אלא אמר הרי עלי זה כזה פטור ועי"ל איסור איסור היינו איסור שלישי שהתפס ככר שלישי צשני ואם אמה אומר מתפס צבעה דהיינו השני כמזויא שבעה מפיו דמי דהוי לגמרי כראשון אף לענין להתפס צו חייב גם בשלישי ואם לאו צשני ואם אומר מתפס קרבן ורצא פליג עליה ופטור אף צשני אכל תימה דלכתי מספקא ליה לתנא צשלישי והא דגרסינן נמי וחייב צו"י לא אחי שפיר: **ואי"ל** שבועה לא קאמר. דאי הוה כמי שבעה הוה מפרש שאותה מצבטא אסרה על נפשה צלשון שבעה אכל השתא על כרחק אית לן לפרש צמה אסרה על נפשה צלשון מצבטא אסר והא נמי כתיב (במדבר ז) ואסרה אסר צבית אביה צנעוריה וי"ל כיון דלא כתיב או יש לומר דאנדר דכתיב צרישא דקרא קאי: **שלא אוכל בשר.** לא חש התנא לדקדק צלשונו צלשון זה אינו חל דשלא אוכל הוי דבר שאין צו ממש שאינו אוסר על עלונו כלום כמו קונס שאינו יסן דלא אמר כלום אם לא אמר קונס עיני צשינה כדלמרינן צפרק צ' נדרים (דף טו.) וה"ל ריך שיאמר קונס אכילת צשר עלי ומיהו שמה יש לחלק דדוקא גצי שינה לא אמר כלום משום דשינה עומה אין צה ממש: **מדמתפס** בנדר נדר ב'. ואם תאמר שמואל אמאי מפרש איסור צמתפס צנדר והא איסור דקרא קאמר אביי דהיינו מתפס צבעה ויש לומר דמתפס צנדר ילפינן ממתפס צבעה וניחא ליה לשמואל לאוקמה צביריתא צנדרים שרגילות הוא צשני ארס נודרין מלאכול צשר ומלשמות יין ציום צראו ירושלים צחורבנה ואין רגילות לאסור עצמם צבעה:

מסרבין. מפלירין: **מחני' צשאין מסרבין צו.** הלך שאוכל דקא אכילנא הוא: **רב אשי אמר סיני.** צביריתא שבעה שאי אוכל לך: **דאיסקל.** נכסל ולא נתכוין לומר שאי: **איסר שבעה.** מפרש לקמיה: **איסור איסור.** איסרתו של איסר מה הוא: **אם אמה אומר כו'.** מאי קאמרת והא אמרת איסר לשון שבעה הוא והדר תני אם אמה אומר: **ה"ל מצבטא שבעה.** האומר מצבטא ככר זו עלי כלאומר שבעה שלא אוכלנו ואם אכלנו ה"ל צבעה ויורד: **איסר מיתפס צבעה.** איסר עלי ככר זו הרי הוא כמי שנשבע על הככר וחזר ואמר על ככר אחר ה"ל כזה שהתפס את השני צרשון: **איסור איסור.** ומהו איסורו של איסר זה: **אם אמה אומר כו'.** אם תמני לומר שהמתפס צבעה כמזויא שבעה מפיו דמי ואם אכלנו חייב קרבן אף זה האומר איסר ככר זה עלי חייב קרבן אם אכלו שהאיסר לשון התפס שבעה הוא: **ואם לאו.** שהמתפס צבעה אינו נכשע לענין קרבן ומלקות אף האיסר אין צו לא קרבן ולא מלקות: **או אסרה אסר צבעה.** משמע שאסרתו ותפסתו צצבר שנשבעה עליו ככר: **או מצבטא שפסיה אסר אסרה וגו'.** ולא תני צצבעה צמה אסרה את נפשה צלשון מצבטא: **רצא אמר.** לא איסתפיק ליה לתנא למימר צזה אם אמה אומר דפשיטא ליה דמיתפס צבעה לאו כמזויא שבעה מפיו הוא: **והכי קאמר מצבטא שבעה זה הנילו הכתוב כו'.** היינו פירוש דאיסור איסר אם אמה אומר והכי קאמר איסור של איסר שאמרת לך שהוא שבעה לא כל הלשונות שוות צו שהרי הנילו הכתוב צין נדר לשבעה אם אמרתו צלשון שבעה כיון איסר שלא אוכל ככר זה כן לשון השבעין אומרים שלא אוכל אף האיסר שהזכיר צלשון זה שבעה הוא וחייב קרבן ואם לאו הנילו צלשון נדר שאלמר איסר ככר זו עלי שהוא לשון הנודרים קונס זה עלי אף זה נדר ופטור מקרבן: **ציום שמת צו חניו.** כאשר אסרתי עלי צשר ציום שמת צו אכל לעולם: **והוא שנודר וכל מאוסו היום.** שקיבל עליו ככר נדר שלא יאכל צשר ציום שמת צו חניו לעולם וכן ציום שמת צו פלוני וכן ציום שנהרג צו גרליה. וקסקלקא דעתא

השתא דהיינו מתפס צנדר וקתני אחיהו איסר האמור בתורה שהוא צלא יחל צצבר א האומר הרי עלי כו' אלמא המתפס צנדר הרי הוא צלא יחל כנדר עלונו ומדמתפס צנדר נדר מתפס צבעה שבעה:

מריך

פטור מיהו הא פשיטא ליה שדינו כראשון להתחייב קרבן צשני ורצא פליג עליה ופטור אף צשני אכל תימה דלכתי מספקא ליה לתנא צשלישי והא דגרסינן נמי וחייב צו"י לא אחי שפיר: **ואי"ל** שבועה לא קאמר. דאי הוה כמי שבעה הוה מפרש שאותה מצבטא אסרה על נפשה צלשון שבעה אכל השתא על כרחק אית לן לפרש צמה אסרה על נפשה צלשון מצבטא אסר והא נמי כתיב (במדבר ז) ואסרה אסר צבית אביה צנעוריה וי"ל כיון דלא כתיב או יש לומר דאנדר דכתיב צרישא דקרא קאי: **שלא אוכל בשר.** לא חש התנא לדקדק צלשונו צלשון זה אינו חל דשלא אוכל הוי דבר שאין צו ממש שאינו אוסר על עלונו כלום כמו קונס שאינו יסן דלא אמר כלום אם לא אמר קונס עיני צשינה כדלמרינן צפרק צ' נדרים (דף טו.) וה"ל ריך שיאמר קונס אכילת צשר עלי ומיהו שמה יש לחלק דדוקא גצי שינה לא אמר כלום משום דשינה עומה אין צה ממש: **מדמתפס** בנדר נדר ב'. ואם תאמר שמואל אמאי מפרש איסור צמתפס צנדר והא איסור דקרא קאמר אביי דהיינו מתפס צבעה ויש לומר דמתפס צנדר ילפינן ממתפס צבעה וניחא ליה לשמואל לאוקמה צביריתא צנדרים שרגילות הוא צשני ארס נודרין מלאכול צשר ומלשמות יין ציום צראו ירושלים צחורבנה ואין רגילות לאסור עצמם צבעה:

א [עין תוס' לעיל י"ט ד"ה שבועות כו' ורמיהו, צ נדרים י"ד, ג] א וצנדר לן.

רבינו חננאל

אכילנא משמע. ופרק אביי מתני' נדרים במסרבין בו וכל. ואמר שבעה שאוכל לך כלומר שבעה אם אוכל לך דמשמע לא אכילנא לך הוא. מתני' שאין מסרבין בו דרייק לישנה כמשמעה. רב אשי אמר תני במתני' דקתני לה במסכת נדרים שאי אוכל דמשמע אינו אוכל. ואמרין הא לא אצטרין א"ל קמ"ל. אצטרין מהו דהימא לישניה אתקיל ליה ושאוכל הוא קמ"ל דוקא הוא שאי אוכל שאינו אוכל לך: ת"ר מבטא שבעה איסר שבעה. אסר איסור כו'. תירצה אביי הכי מבטא שבעה. פ"י מתפס שבעה. א"ר כגון שנשבע שלא יאכל בשר זה. וחזר ואמר זה הפת עלי כזה הבשר. אסר איסור כגון שהתפס עוד דגים על אותה הפת שהתפס בכשר. ואמר אם אמה אומר מתפס שבועה כמזויא שבעה מפיו דמי חייב. ואם הוי תהיה לאיש ונדרה עליה או מבטא שפתיה. ואילו שבועה לא אצטר בה. כמה דכתיב או נפש כי תשבע לבטא בשפתים ש"מ במאי אסרה במבטא: רבא אמר לעולם מתפס בשבעה לאו כמזויא שבעה מפיו הוא. והכי קתני מבטא שבעה. אסר שבעה. אסרה דאמר הנילו הכתוב בין נדר לשבעה דכתיב ואם בית אישה נדרה או אסרה אסר על נפשה בשבעה. אסר על נפשה בשבעה. הוציא זה האיסור מפיו בלשון נדר. הרי הוא נדר. בלשון שבעה הרי הוא שבעה. מתפס בשבעה אביי אמר כמזויא שבעה מפיו הוא. רבא אמר לאו כמזויא שבעה מפיו הוא. ומתבין עליה ופרקי הכי

א נחא דל"ל לא אינטיריך לאשמעינן ומשני דלאינטיריך מהו דתימא ורי.